

GRØNN OMSORG - Sluttrapport

Smak på uttrykket: Noen som bryr seg og stiller for de som sliter, mens den slitne kan ferdes i naturen og bry seg om og stelle for planter og dyr.

et prosjekt som har I gått i Levanger i 2002 og det sier litt om hva dette i hovedsak handler om.

Dette prosjektet har vært et tverrfaglig samarbeidsprosjekt mellom landbruk, kultur og helse- og sosialetaten i Levanger kommune, aetat og gårdene Markhusan og Augdal søndre på Ekne i 2002.

Prosjekt-/arbeidsgruppa har bestått av:

Eli Augdal	gårdbruker
Hilde Gunn Bøhn	gårdbruker
Kjellrunn Skjerve	Levanger kommune, psykiatrisk ressursbase
Knut Fredriksen	Levanger kommune, kultur
Ingrun Sivertsen	Levanger kommune, landbruk
Ann Maj Rundhaug	etat

Vi prøvde å få med trygdeetaten, men de ønsket ikke å være med. I tillegg har vi hatt en støttespiller i kommunens prosjektkoordinator.

Det ble også bestemt at prosjektledelsen skulle ligge hos landbruksenheten i kommunen.

Bakgrunn - nasjonalt prosjekt

Grønn omsorg – grønt samarbeid under logoen Inn på tunet var et nasjonalt prosjekt for bruk av gården som ressurs for opplærings- og helse- og sosialetaten i 2000 – 2003.

Eiere av prosjektet var fylkesmennene i Hedmark, Hordaland, Rogaland, Vestfold og Østfold.

Det ble opprettet en styringsgruppe med representanter fra de fem fylkene.

Prosjektets hovedmål har vært:

Gjennom landbrukets ressurser, bondens kompetanse og det miljømessige mangfold, utvikle et variert og godt tilbud til helse- og sosial-, og undervisningssektoren, som bidrar til å gi økt livskvalitet for brukerne og som gir økt sysselsetting/verdiskaping i landbruket.

Som en del av det nasjonale prosjektet satte Helse- og sosialdepartementet i 2001 av 1,8 mill. kroner til Grønn omsorg – grønt samarbeid. Disse midlene som ble kanalisert gjennom Landbruksdepartementet er nok en vesentlig årsak til at vi kom i gang så raskt.

Det lokale prosjektet

To gårdbrukerfamilier på Ekne, Hilde-Gunn og Bjørn Thore Bøhn og Eli og Åsmund Augdal hadde i flere år samarbeidet om ulike ting, bl.a. vedarbeid, og de hadde i lengre tid syslet med tanken om å bruke gårdene og seg selv til noe mer enn den tradisjonelle landbruksdrifta.

Sommeren/tidlighøsten 2001 kom Augdal – Bøhn BA med et tilbud til Levanger kommune som kommunen ikke kunne si nei takk til. De ønsket å ta i mot/gi tilbud til mennesker som trenger en meningsfylt hverdag og som ofte faller mellom de ulike tilbud som finnes i kommune, aetat, trygdeetat osv. Kommunen hadde absolutt bruk for tilbudet og daværende helse- og sosialsjef kalte inn repr. fra landbruk, kultur, helse- og sosial og ledelsen til et møte

der Augdal-Bøhn fikk presentere tilbudet. Møtet konkluderte med at dette ville vi være med på, og det ble satt ned ei prosjektgruppe.

Informasjon om det nasjonale prosjektet og mulighetene til å søke om økonomisk støtte kom omtrent samtidig som vi mottok tilbudet fra Augdal Bøhn. Det nasjonale prosjektet satte som betingelse at prosjektet skulle eies av kommunen. Man kunne søke om dekning av 50% av kostnadene, maks. 200 000 kr. De resterende midlene måtte kommunen ta ansvar for. Ut fra tilbudet vi mottok satte vi opp et kostnadsoverslag og en søknad som vi sendte inn. 12 av de 45 innkomne søknadene fikk positivt svar, vår søknad var en av dem. Selve prosjektet har i korthet gått ut på at 6 personer har vært hos Augdal Bøhn hver torsdag. På disse dagene har aktivitetene variert etter dagsform og interesse, men noen faste element har det vært, for eksempel henting/bringing av arbeidstakerne og de felles måltidene.

Totalt tolv forskjellige brukere har vært innom, en periode var det sju stk pr dag. To stk møtte kun to ganger, begge hadde med egen assistent. F.o.m. 1.8.02 gikk de to første som begynte over på tre dager pr uke

HVILKE ERFARINGER HAR VI ETTER ETT ÅR, HVA ER VIKTIGST?

- Kjempeviktig å være nok arbeidsledere, ikke alle dager er like gode og da er det godt å ha noen å snakke med som har tid til deg
- Dette er en arbeidsplass, ikke behandling eller oppbevaringsplass, de ser på seg selv som arbeidstakere
- Ikke fokus på produksjon, men at de får holde på med noe de mestrer
- Positivt overrasket over oppmøteprosenten. Det har nesten ikke vært fravær uten gyldig grunn. Skoleelev møter selv om det er skolefri. Om han/hun er syk på prosjektdagen, spør han/hun om å få komme en annen dag i uka isteden.
-

Måltidene: Enda viktigere enn vi trodde til å begynne med; både ernæringsmessig og sosialt. De fleste bor alene, og som alle vet – mat smaker bedre når du spiser sammen med flere. Etter hvert har måltidene blitt store samtale- og diskusjonsstunder.

- Viktig å ha en årsplan/månedspan, men det er enda viktigere å være så fleksible at man kan se helt bort fra den og gjøre noe helt annet hvis det er ønske eller behov for det.
- Kjempeviktig å ha muligheten til å holde på med forskjellige aktiviteter. Gjennom hele året hadde vi minst tre forskjellige aktiviteter hver gang

Aktiviteter

Planen var å ha felles aktiviteter med alle. Vi så ganske raskt at det ikke ville fungere. Skulle vi lykkes, måtte hver enkelt få individuell oppfølging, gjøre noe de hadde lyst til og som de mestret.

Dette krevde flere arbeidsledere. Vi hadde levert et tilbud til kommunen med to arbeidsledere, men skulle tilbudet vårt ha den kvaliteten vi ønsket, måtte vi være fire og delvis fem arbeidsledere.

Etter hvert har det utviklet seg til 3 hovedarbeidsplasser som arbeidstakerne trives ved og som stort sett alltid er i bruk. De er:

1. Vedmaskina	produksjon av ved
pakk ved i småsekk
utkjøring av ved
2. Verksted	reparasjoner av landbruksutstyr
service på bilene
akkurat nå har vi et prøveprosjekt for et bilopphuggeri om
slakting av bilvrak. Hvis begge parter blir fornøyd, får vi en fast
avtale på dette.
3. Div. aktiviteter	kjøkken, dropskoking, baking, husflidsaktiviteter, søm, toving,
glassmaling, decopouge, lage julepynt og påskepynt, lage
linkranser og buketter av tørkablomster.
Gartnerarbeid; såing, prikling, planting, høsting

Tidlig i prosjektperioden ble det kjøpt inn 2 stk hester. De har vært i bruk nesten hver gang.

Målgruppe for prosjektet

Målgruppen er ”mennesker med sterke psykiske lidelser, hjemmeboende i Levanger” Det var naturlig for oss å starte opp med brukere fra friluftsgruppa Tjuddurn. Det var ei allerede etablert gruppe, og mente det var større muligheter for å lykkes fremfor å starte med andre og mer ukjente målgrupper. Flere i Tjuddurn har behov for å komme lengre i progresjonen som kan lede mot videre utdanning eller arbeid, eller kort og godt hobby- eller fritidsinteresser. For mange vil ikke arbeid eller utdanning være et reelt mål, men de trenger noe meningsfylt å våkne til – noe som gjør hverdagen mer meningsfull ut fra eget ståsted og behov. Det er viktig å utnytte restarbeidsevnen.

Koordinering av rekruttering til tilbudet hos Augdal Bøhn har psykiatrisk sykepleier hatt ansvar for og det har fungert godt. Sammensetning av personer i gruppa er viktig.

Prosjektleder, psykiatrisk sykepleier og en av gårdbrukerne var i Bergen på en nasjonal konferanse i januar i oppstartåret. Det var veldig lærerikt og nyttig. Der knyttet vi kontakter i det nasjonale prosjektet. Den støtten vi har fått utenfra underveis, har vi fått fra disse kontaktene.

Vi synes alle det har vært greit å ha dette året til å utvikle tilbudet til beste for alle parter. Det har vært givende og lærerikt. Vi har brukt en del tid på utarbeidelse av avtaler, både mellom arbeidstaker og arbeidsleder, og mellom kommunen og gårdbrukerne og vi har avklart ansvar mht. forsikringer.

Vi vet og har sett at et slikt prosjekt setter store krav til samarbeid og organisering mellom ulike profesjoner og etater. Det setter og krav til samspill mellom det offentlige og landbruket. Vi har hatt et veldig godt tverretatlig og tverrfaglig samarbeid. Levanger har fra før en del erfaring her gjennom HELKULarbeidet som har gått noen år, og nå har landbruk kommet inn som part.

Våre markedsføringsrunder har også gitt som resultat at det nå er opprettet ei styringsgruppe i Verdal der en av gårdbrukerne fra Levanger er med. I tillegg er det dannet ei nettverksgruppe blant/for de aktuelle gårdbrukerne i Meråker, Levanger og Verdal.

En vurdering av om hovedmålet er nådd ved prosjektets slutt er naturlig. Livskvalitet for brukerne og verdiskaping i landbruket er sentrale begrep i hovedmålsettingen. Hvordan måler man dette?

Gårdene, omgitt av naturen gir og har gitt så mange muligheter. Arbeidslederne har, gjennom prosjektperioden skapt meningsfylte arbeidsplasser og et mangfold av positive opplevelser. Den sosiale treningen, tilhørigheten og samspillet mellom de ulike aktørene på gårdene har gått som en rød tråd gjennom tilbudet.

Virksomheten har fremstått som en helhet – en totalopplevelse som har virket mentalt oppbyggende. Stikkord: Glede, overskudd, livsvilje, inspirasjon, indre ro og ikke minst MESTRING. Arbeidstakerne har blomstret. Anerkjennelsen de har fått har gjort dem stolte og kvikke.

Et viktig innslag i løpet av dagen har vært måltidene, der alle på gårdene samles. Latteren har sittet løst rundt bordet. De har vært til stor inspirasjon for hverandre. De har tatt vare på hverandre og har hatt et eller annet å tilføre. Atmosfæren på gårdene har alle vært med å skape. Gjennomgangstonen har vært trivsel.

I tillegg til det å skaffe inntekt har arbeid stor verdi for opplevelsen av å være betydningsfull, - det gir status og tilhørighet. Tilbudet GRØNN OMSORG er fleksibelt og imøtekommer den enkeltes behov og forutsetninger – uten ”produksjonspress”. Her aksepteres at man har en dårlig dag. Hele hensikten er å sørge for at personer som har lidd nederlag plutselig mestrer – og derigjennom blir godtfungerende og stabile. Så kan de kanskje bli i stand til å gå veien videre og inkluderes i det ordinære arbeidsliv.

Arbeidslederne må være spesielt interesserte, være villige til å yte en omsorgsinnsats og ha et ønske om å gi noe til andre. Som gode ledere må de spre trygghet og nytte sine menneskelige og faglige kunnskaper. Det må være rom for å gjøre individuelle avtaler, som fortløpende blir drøftet i samarbeid mellom arbeidsleder, deltaker og behandlings-/oppfølgingsinstans – og det må gis veiledning.

Vi føler at vi har lykket på flere måter. Av de arbeidstakerne som har vært med fra starten har to nå kommet over på andre avtaler og er der tre dager i uka, og det ser vi på som svært positivt.

Etableringa av tilbudet hos Augdal Bøhn har blitt lagt merke til over store deler av landet. Gårdbrukerne har fått mange henvendelser og besøk både fra potensielle etablerere, skoler og fra media i tillegg til at de, og også resten av prosjektgruppa har fått henvendelser, og blitt invitert til å orientere i ulike fora om hva og hvordan vi har gjort det i Levanger. Eks. Fylkeslegen i NT, opptrappingssamling i Steinkjer rådhus, Verdal kommune, Verdal vekst. Vi har også informert internt for faglab skole og formannskap.

Likedan som i drifta av prosjektet har vi også samarbeidet ved disse informasjonsrundene ved at vi har tatt hver vår del. Ingrun har innledet med litt generell info om Grønn omsorg – Inn på tunet, søknad osv, Eli og Hilde Gunn har fortalt om seg selv, gårdene og tilbudet med dagsplan/innhold, Kjellrunn har fortalt om rekruttering og hvordan vi gjør det og Svern Ketil har sagt litt om hvordan han som arbeidstaker ”opplever tilbudet”. Dette opplegget har vi fått mange positive tilbakemeldinger på.

Prosjektåret er omme, og den store utfordringa nå er å finne penger slik at vi fortsatt kan benytte det gode tilbudet fra Augdal Bøhn.